

Όταν μας αδικούν ή μας προσβάλουν

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες

Όταν μας αδικούν ή μας προσβάλουν να μην ανταποδίδουμε το κακό, αλλά να μακροθυμούμε. Οι τέλειοι θεωρούν ενοχή ακόμα και την απλή ταραχή της καρδιάς τους.

Από το βίο του αγίου Παχωμίου

ΑΝ πληροφορήθηκε τα (κατορθώματα) του Παχωμίου ο σαρκικός αδελφός του Ιωάννης, ήρθε και τον αναζητούσε στα μέρη εκείνα, (οπού ασκήτευε). και όταν τον αντάμωσε, τον ασπάστηκε με μεγάλη χαρά, γιατί, από τότε πού βαπτίστηκε και ακολούθησε το Χριστό και διάλεξε τον μοναχικό βίο, δεν είχε επισκεφθεί ούτε μια φορά τους συγγενείς του. Επειδή τώρα και ο Ιωάννης είχε τάξει τον ίδιο σκοπό με τον Παχώμιο, έμειναν κι οι δυο μαζί, μελετώντας συνεχώς το νόμο του Θεού και αδιαφορώντας εντελώς για όλα τα επίγεια.

Έπειτα, έχοντας στο νου του ο Παχώμιος την υπόσχεση πού του δόθηκε (από το Θεό) μέσω του αγγέλου για τις αναρίθμητες ψυχές πού θα σώζονταν απ' αυτόν, άρχισε μαζί με τον αδελφό του να επεκτείνει οικοδομικά τη μονή, για να δεχθεί εκείνους πού θα ήθελαν ν' απαρνηθούν τον (κοσμικό) βίο και ν' αφιερωθούν στο Θεό. Καθώς λοιπόν έχτιζαν, ο Παχώμιος, σύμφωνα μ' εκείνο το σκοπό πού είχε, ήθελε ν' απλωθεί σε μεγαλύτερη έκταση, και γι' αυτό έκανε πιο ευρύχωρο τον περίβολο του κτιρίου. Ο Ιωάννης όμως, πού είχε στο νου του τον άναχωρητικό βίο, ήθελε να γίνει το συγκρότημα πιο μικρό. Επειδή μάλιστα ήταν μεγαλύτερος στην ηλικία, είπε αγανακτισμένος στον Παχώμιο.

Πάψε να είσαι φαντασμένος και να μεγαλοπιάνεσαι!

Κι εκείνος, όταν τον άκουσε, θύμωσε μεν, επειδή τον έβρισε άδίκαια, αλλά δεν του άντιμίλησε καθόλου. Σαν πράος πού ήταν, συγκρατήθηκε. Την ίδια νύχτα όμως κατέβηκε στο κατώγι, πού είχε φτιάξει κάπου στο οικοδόμημα, και άρχισε να κλαίει πικρά και να λέει σαν εξομολόγηση στο Θεό:

Αλίμονο μου! Ακόμα μέσα μου υπάρχει το σαρκικό φρόνημα. Ακόμα ζω σαρκικά. Μετά από τόση άσκηση, πάλι αρπάζομαι από το θυμό. Ελέησε με, Κύριε, για να μη χαθώ. Γιατί αν Εσύ δεν με στηρίξεις μέσα στη μακροθυμία Σου και ο εχθρός βρει μέσα μου κάτι από τα έργα του, θα γίνω υποχείριος του, σύμφωνα με το γραμμένο: «Όστις όλον τον νόμον τηρήσει πταίση δε εν ένί, γέγονε πάντων ένοχος» (Ίακ. 2:10). Πιστεύω όμως ότι οι πολλοί Σου οικτιρμοί θα με βοηθήσουν, Κύριε, και θα διδαχθώ ν' ακολουθώ το δρόμο των αγίων Σου, «τα μεν οπίσω επίλανθανομένος τοις δε έμπροσθεν επεκτεινόμενος» (Φιλιπ. 3:14). και οι μεν άγιοι Σου όλων των εποχών, με τη βοήθεια της χάριτος Σου, ντρόπιασαν τον εχθρό, κι έτσι έδειξαν την αξία τους. Εγώ όμως, Κύριε, πώς θα διδάξω εκείνους πού υποσχέθηκες να καλέσεις με τη δική μου μεσολάβηση στη μοναχική πολιτεία, αν δεν νικήσω πρώτα τα πάθη,

πού πολεμούν την ψυχή με τη σάρκα, κι αν δεν τηρήσω το νόμο Σου με ακρίβεια; Πιστεύω πάντως, Κύριε, ότι θα συγχωρήσεις όλες μου τις αμαρτίες, αφού η συμμαχία Σου είναι μαζί μου.

Μ' αυτά (τα λόγια) προσευχήθηκε κλαίγοντας. και συνέχισε να θρηνεί όλη τη νύχτα, ως το πρωί. Από τον πολύ ιδρωτα μάλιστα -γιατί ήταν καλοκαίρι και καιγόταν ο τόπος - το χώμα κάτω απ' τα πόδια του έγινε σαν λάσπη. Συνήθιζε, βλέπετε, όταν προσευχόταν να στέκεται όρθιος, ν' απλώνει τα χέρια του και να μην τα κατεβάζει καθόλου, αλλά, σαν τεντωμένος σε σταυρό με το άπλωμα των χεριών, να καταπονεί το σώμα και να κρατάει έτσι την ψυχή σε νύψη. Τέτοιος (αγωνιστής) ήταν (ο άγιος Παχώμιος), και γι' αυτό ζούσε μαζί με τον αδελφό του ήρεμα και ειρηνικά.

Του αββά Κασσιανού

Αν επιθυμούμε ν' αποκτήσουμε τέλεια πραότητα και να πετύχουμε το μακαρισμό του Κυρίου (Ματθ. 5:5), όχι μόνο από την εξωτερική εκδήλωση της οργής οφείλουμε ν' απαλλαγούμε, αλλά και απ' αυτήν ακόμα την ταραχή της διάνοιας. Γιατί δεν ωφελεί τόσο πολύ το να συγκρατούμε το στόμα μας στον καιρό του θύμου, για να μη λέει λόγια μανιασμένα, όσο το να καθαρίζουμε την καρδιά μας από τη μνησικακία και να μη στριφογυρίζουμε μέσα στο μυαλό μας πονηρούς λογισμούς εναντίον του αδελφού). Γιατί η ευαγγελική διδασκαλία παραγγέλλει να κόβουμε τις ρίζες των αμαρτημάτων παρά τους καρπούς. "Όταν λ.χ. κοπεί η ρίζα του θύμου από την καρδιά, ούτε το μίσος ούτε ο φθόνος θα μπορέσουν να προχωρήσουν σε πράξεις. "Άλλωστε, οποίος μισεί τον αδελφό του έχει χαρακτηριστεί ως ανθρωποκτόνος (Α' Ίω. 3:15), επειδή τον σκοτώνει (νοερά) με τη διάθεση του μίσους, πού διατηρεί στη διάνοια του· αυτού το αίμα δεν το βλέπουν οι άνθρωποι, αφού δεν χύθηκε με (χτύπημα από) ξίφος· το ότι σκοτώθηκε όμως με την εσωτερική προαίρεση της καρδιάς, το βλέπει ο Θεός, ο Όποιος όχι μόνο για τις πράξεις, αλλά και για τους λογισμούς και για τις προαιρέσεις αποδίδει (στον καθένα) ή στεφάνια ή τιμωρίες, καθώς διακηρύσσει ο "Ίδιος με το στόμα του προφήτη: «Εγώ έρχομαι άνταποδούναί τα έργα των ανθρώπων και τους λογισμούς και τα ενθυμήματα αυτών» (πρβλ. Σοφ. Σειρ. 35:22). Αυτό το μαθαίνουμε και από τον απόστολο, πού λέει: «... μεταξύ αλλήλων των λογισμών κατηγορούντων ή και άπολογουμένων, εν ήμερα οτε κρίνει ο Θεός τα κρυπτά των ανθρώπων...». (Ρωμ. 2:15-16).

Από το Γεροντικό

Έλεγαν για τον άββά Ισίδωρο, τον πρεσβύτερο της Σκήτης, ότι, αν είχε κανείς (στη συνοδεία του) αδελφό άρρωστο ή τεμπέλη ή κακόγλωσσο και ήθελε να τον διώξει, έλεγε: “Φέρτε μου τον εδώ”. και τον έπαιρνε, και τον έσωζε με τη μακροθυμία του. και στην εκκλησία έλεγε πάντα στους αδελφούς αυτόν το λόγο: “Αδελφοί, να συγχωρείτε και θα συγχωρηθείτε” (πρβλ. Ματθ. 6:14. Μάρκ. 11:25).

Ένας αδελφός, από τη Λιβύη, ήρθε στον αββά Σιλουανό, στο βουνό της Πανεφώ, και του είπε: Αββά, έχω έναν εχθρό, πού μου έκανε πολλά κακά: Και το χωράφι μου

καταπάτησε, όταν ακόμα ήμουν στον κόσμο, και πολλές φορές σχεδίασε να με βλάψει· τώρα τελευταία, μάλιστα, έβαλε και δηλητηριαστές να με φαρμακώσουν.

Σκοπεύω λοιπόν να τον παραδώσω στον άρχοντα (για να τιμωρηθεί).

Κάνε, παιδί μου, όπως αναπαύεσαι, είπε ο γέροντας.

Δεν υπάρχει αμφιβολία, αββά, πώς, αν τιμωρηθεί, θα ωφεληθεί πολύ ή ψυχή του, πρόσθεσε ο αδελφός.

Κάνε όπως νομίζεις, παιδί μου, ξανάπε ο γέροντας.

Σήκω τότε, πάτερ, να προσευχηθούμε, και μετά φεύγω για τον άρχοντα, παρακάλεσε ο αδελφός.

Σηκώθηκαν λοιπόν και άρχισαν να προσεύχονται. Μόλις όμως έφτασαν στη φράση (της Κυριακής προσευχής) «και άφες ήμιν τα όφειλήματα ημών, ως και ημείς άφίεμεν τοις όφειλέταις ημών»(Ματθ. 6:12), ο γέροντας είπε:

«Και μη άφήσης ημίν τα όφειλήματα ημών ως ουδέ ημείς άφίεμεν τοις όφειλέταις ημών...». –

Όχι, έτσι, πάτερ, διέκοψε ο αδελφός τον γέροντα. Ναι, παιδί μου, έτσι, αποκρίθηκε ο γέροντας.

Αν πραγματικά θέλεις να πας στον άρχοντα για να πραγματοποιήσεις την εκδίκηση σου, ο Σιλουανός δεν κάνει για σένα άλλη προσευχή. Ο αδελφός τότε έβαλε μετάνοια και συγχώρησε τον εχθρό του.

Ένας άλλος αδελφός, πού αδικήθηκε από κάποιον άλλον, ήρθε στον αββά Σισώη και του είπε:

Αδικήθηκα από έναν αδελφό και θέλω να του το ανταποδώσω.

Ο γέροντας τον παρακαλούσε (ν' αλλάξει γνώμη) και του έλεγε:

Όχι, παιδί μου! Άφησε καλύτερα στο Θεό την ανταπόδοση. Μα ο αδελφός επέμενε: Δεν θα ησυχάσω, ώσπου να πάρω εκδίκηση.

Τότε ο γέροντας του πρότεινε: Ας προσευχηθούμε, αδελφέ.

Σηκώθηκαν λοιπόν και, καθώς προσεύχονταν, ο γέροντας είπε: Θεέ μου, δεν έχουμε πια ανάγκη να φροντίζεις για μας, γιατί παίρνουμε μόνοι μας εκδίκηση!

Μόλις τ' άκουσε αυτό ο αδελφός, έπεσε στα πόδια του γέροντα και είπε Δεν

εναντιώνομαι πια στον αδελφό, αββά, συγχώρεσε με!

Κάποιοι αδελφοί επισκέφθηκαν έναν άγιο γέροντα, πού έμενε σε τόπο ερημικό, και βρήκαν έξω άπ' το κελί του μερικά παιδιά, πού έβοσκαν (τα ζώα τους) και έλεγαν άσχημα λόγια. Αφού λοιπόν του εξομολογήθηκαν τους λογισμούς τους και ωφελήθηκαν από τη σοφία του, τον ρώτησαν:

Πώς ανέχεσαι, αββά, αυτά τα παιδιά, και δεν τους λες να μην αισχρολογούν;

Πραγματικά, αδελφοί, απάντησε ο γέροντας, έχω μέρες πού θέλω να τους το πω, αλλά (κάθε φορά πού το αποφασίζω), κατακρίνω (αμέσως) τον εαυτό μου, καθώς σκέφτομαι: Αν δεν υποφέρω αυτήν εδώ τη μικρή δυσκολία, πώς θ' αντέξω, αν με βρει κανένας μεγάλος πειρασμός;. Γι' αυτό δεν τους λέω τίποτα, για να μπορέσω να υπομείνω και εκείνα πού θα έρθουν.

Κάποιος αδελφός είπε σ' ένα γέροντα: Θέλω να μαρτυρήσω για το Θεό. Και ο γέροντας του απάντησε:

Αν σε μια δύσκολη περίσταση υπομείνει κανείς τον πλησίον, κάνει κάτι ισάξιο με το μαρτύριο των Τριών Παίδων στο καμίνι (Δαν. 3:23).

Του αββά Μάρκου

Εκείνος πού αδικείται από τους ανθρώπους, ξεπλένεται από αμαρτίες και βρίσκει βοήθεια ανάλογη με τη θλίψη.

Εκείνος πού πιστεύει σε όσα λέει ο Χριστός για την ανταπόδοση, υπομένει (πρόθυμα) κάθε αδικία, ανάλογα με την πίστη του.

Εκείνος πού προσεύχεται γι' αυτούς πού τον αδικούν, χτυπάει με ορμή τους δαίμονες- εκείνος όμως πού αντιμάχεται τους πρώτους, πληγώνεται από τους δεύτερους.

Καλύτερα να σε αδικούν οι άνθρωποι και όχι οι δαίμονες· εκείνος πάντως πού ευαρεστεί τον Κύριο, τους νίκησε και τους δύο.

Εκείνος πού οργίζεται εναντίον του πλησίον για χρήματα ή δόξα ή ηδονή, δεν έχει μάθει ότι ο Θεός ρυθμίζει τα πάντα με δικαιοσύνη.

Μη θέλεις ν' ακούς για τις δυστυχίες ανθρώπων πού είναι εχθροί σου· γιατί όσοι ακούνε μ' ευχαρίστηση τέτοιες διηγήσεις, τρυγάνε τους καρπούς της (κακής) προθέσεως τους.

Δεν είναι δυνατόν να συγχωρήσει κανείς με την καρδιά του τα παραπτώματα άλλου, αν δεν έχει αληθινή πνευματική γνώση· γιατί αυτή φανερώνει στον καθένα τις θλίψεις (του άλλου) σαν δικές του.

Εκείνος πού προσβάλλεται από άλλον και δεν φιλονικεί μαζί του μήτε με λόγια μήτε με το νου, έχει αληθινή πνευματική γνώση και δείχνει ακράδαντη πίστη στον Κύριο.

Ούτε αυτός πού αδικεί (στην πραγματικότητα) κερδίζει, ούτε αυτός πού αδικείται χάνει. και αν είναι έτσι, τότε στ' αλήθεια «εν είκονι διαπορεύεται άνθρωπος», και επομένως «μάτην τaráσσεται» (Ψαλμ. 38:7).

Ή σπλαχνική καρδιά θα βρει ευσπλαχνία και ή ελεητική καρδιά θα βρει επίσης έλεος· είναι βέβαια φανερό και το αντίθετο.

Του αγίου Έφραίμ

Αν ο αδελφός σου καθυστερεί να σου επιστρέψει κάτι πού του δάνεισες, και θέλεις να του το θυμίσεις, πες του το μια φορά, γιατί πολλές φορές (συμβαίνει να) ξεχνάει κανείς.

Αν πάλι δανειστείς κάτι από άλλον, κι εκείνος από λεπτότητα δεν σου το θυμίσει, εσύ πάντως, από φόβο Θεού, μη θελήσεις να του το στερήσεις, γιατί είναι γραμμένο: «Μηδενί μηδέν οφείλετε ει μη το αγαπάν αλλήλους» (Ρωμ. 13:8).

Πηγή: <http://www.gerontas.com/content/view/555/171/>